

ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਤੀਜਾ ਸੈਟ

(9:18-38)

ਇਸ ਲੜੀ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਤੀਜਾ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਸੈਟ ਆਉਂਦਾ ਹੈ (9: 18-34)। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸੈਟਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਸੈਟ ਵਿਚ ਵੀ ਤਿੰਨ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਡਗਲਸ ਆਰ. ਏ. ਹੇਅਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੈ:

ਤਿੰਨੇ ਕਹਾਣੀਆਂ 'ਦੋਹਰੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ' ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਲਹੂ ਵਹਿਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦੀ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਮੁਰਦਾ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ [9: 18-26], ਦੂਜੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਦੋ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਜਾਖਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ [9:27-31], ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਕਹਾਣੀ ਦੋਹਰੇ ਦਰਦ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ [ਗੁੰਗੇ] ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੂਤ ਚੰਬੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ [9:32-34]।¹

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀ ਗੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਹੈ। ਸਿਨਾਗੋਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਲਹੂ ਵਹਿਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ (9: 18, 20-22), ਦੋ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ (9:27-29), ਅਤੇ ਭੀੜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿਸਨੇ ਭੂਤ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ (9:32, 33)।²

ਲਹੂ ਵਹਿਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦੀ ਚੰਗਿਆਈ ਅਤੇ ਜੈਰੂਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਨਾ (9:18-26)

¹ਜਦ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਵੇਖੋ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਆਣ ਕੇ ਉਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਅਤੇ ਆਖਿਆ, ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਹੁਣੇ ਮਰੀ ਹੈ ਪਰ ਤੂੰ ਆਣ ਕੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਉਸ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਤਾਂ ਉਹ ਜੀ ਪਵੇਗੀ। ¹⁹ਫੇਰ ਯਿਸੂ ਉੱਠ ਕੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਸਣੇ ਉਹ ਦੇ ਮਗਰ ਤੁਰ ਪਿਆ।

²⁰ਅਰ ਵੇਖੋ ਇਕ ਜਨਾਨੀ ਨੇ ਜਿਹ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਵਰਿਹਾਂ ਤੋਂ ਲਹੂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀ ਆਣ ਕੇ ਉਹ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਪੱਲਾ ਛੋਹਿਆ। ²¹ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀ ਵਿਚ ਆਖਦੀ ਸੀ ਭਈ ਜੇ ਮੈਂ ਨਿਰਾ ਉਹ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਛੋਹ ਲਵਾਂ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੀ। ²²ਤਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਿਛਾਹਾਂ ਮੁੜ ਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਬੇਟੀ, ਹੌਸਲਾ ਰੱਖ! ਤੇਰੀ ਨਿਹਚਾ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਨਾਨੀ ਉਸੇ ਘੜੀਓ ਚੰਗੀ ਹੋ ਗਈ।

²³ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੌਂਸਰੀ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਆਖਿਆ। ²⁴ਲਾਭੇ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਕੁੜੀ ਮਰੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੱਸੇ। ²⁵ਜਾਂ ਭੀੜ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜਿਆ ਅਤੇ ਕੁੜੀ ਉੱਠੀ। ²⁶ਅਰ ਇਹ ਖਬਰ ਉਸ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਗਈ।

ਇਹ ਪੇਚੀਦਾ ਕਹਾਣੀ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਯਿਸੂ ਦੇ ਤਰਸ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੱਤੀ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਹੋਰ ਸਹਿਦਰਸ਼ੀ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਛੋਟਾ ਹੈ। ਮਰਕੁਸ ਦੀ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਤੇਈ ਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ (ਮਰਕੁਸ 5:21-43); ਲੂਕਾ ਵਿਚ ਇਸਨੂੰ ਸਤਾਰਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਲੂਕਾ 8:40-56), ਪਰ ਮੱਤੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਨੌਂ ਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਆਇਤ 18. ਯਿਸੂ ਦੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਆਣ ਕੇ ਉਹਦੇ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। NASB ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ‘‘ਸਿਨਾਗੋਗ’’ ਦੇ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਮਰਕੁਸ ਅਤੇ ਲੂਕਾ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੈ। ਮੱਤੀ ਨੇ ਇਸ ‘‘ਸਰਦਾਰ’’ (archon) ਦਾ ਨਾਂਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਲੂਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਾਂਅ ਜੈਰੁਸ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ‘‘ਸਿਨਾਗੋਗ ਦਾ ਹਾਕਿਮ’’ ਸੀ (ਲੂਕਾ 8:41; NIV)। ਮਰਕੁਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੈਰੁਸ ‘‘ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ’’ ਇਕ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 5:22; NIV)। ਕੁਝ ਸਿਨਾਗੋਗਾਂ ਵਿਚ ਹਾਕਿਮ ਜਾਂ ਸਰਦਾਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਲਡਰਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਜੈਰੁਸ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਦੇ ਸਿਨਾਗੋਗ ਵਿਚ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ਵਾਲੇ ਹਾਕਿਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸੀ। ਇਹ ਲੋਕ ਸਿਨਾਗੋਗ ਦੀਆਂ ਸਭ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ (4:23; 8:5 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਇਸ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਸੀ, ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਯਿਸੂ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। ‘‘ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ’’ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ (proskuneo) ਉਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ‘‘ਬੰਦਗੀ’’ ਜਾਂ ‘‘ਨੂੰ ਆਦਰ ਦੇਣਾ’’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (2:2 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਅਰਥ ਸਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਜੈਰੁਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ‘‘ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਹੁਣੇ ਮਰੀ ਹੈ ਪਰ ਤੂੰ ਆਣ ਕੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਉਸ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਤਾਂ ਉਹ ਜੀ ਪਵੇਗੀ।’’ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਵਿਚ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਰੋਮੀ ਸੂਬੇਦਾਰ ਦੇ ਸੇਵਕ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰੰਗ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ (8:5 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਅਤੇ ਫ਼ਰੀਸੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ (9:3, 11)। ਧਾਰਮਿਕ ਉੱਚ ਵਰਗ ਦੇ ਸੰਭਾਵਤ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਕਫ਼, ਜੈਰੁਸ ਨੇ ਦਿਲੋਂ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮਦਦ ਮੰਗੀ।^੧

ਇਹ ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਹਾਕਿਮ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਚੱਲ ਕੇ ਉਸਦੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਚੱਲਣ ਦਾ ਤਰਲਾ ਕੀਤਾ (ਲੂਕਾ 8:41)। ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਲਾਡ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ‘‘ਮੇਰੀ ਛੋਟੀ ਕਾਕੀ’’ ਆਖਿਆ (ਮਰਕੁਸ 5:23)। ਲੂਕਾ 8:42 ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੈਰੁਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ‘‘ਬਾਰਾਂ ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ’’ ਸੀ ਅਤੇ ‘‘ਉਹ ਮਰਨਾਉ’’ ਸੀ। ਪਰ ਮੱਤੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਫ਼ਰਕ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਾਈਏ? (1) ਇਹ ਫ਼ਰਕ ‘‘ਵਚਨ [ਦੇ ਭਾਗ] ਦੇ ਮੱਤੀ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ’’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।^੨ (2) ਜਿਵੇਂ ਐਚ. ਲਿਓ ਬੋਲਸ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਦੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ ਸ਼ਾਇਦ ਯਿਸੂ ਕੋਲ ਉਹਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤਕ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।^੩ (3) ਤੀਜੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਵਿਲੀਅਮ ਹੈਂਡ੍ਰਿਕਸਨ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ:

ਮਰਕੁਸ ਅਤੇ ਲੂਕਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੈਰੁਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਸੀ; ਫਿਰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਪੱਤਾ ਲੱਗਣ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਵੱਲੋਂ ਉਸਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਬਲਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਰੇ ਹੋਏ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਯਿਸੂ ਮੁਰਦਾ ਕੁੜੀ ਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਰੱਖ ਸਕੇ ਕਿ ‘ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।’⁶

ਜੈਰੁਸ ਨੇ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਤਕ ਕਿ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿਚ ਬੜਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਖਾਇਆ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਸੇਵਕਾਈ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤਕ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 19. ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਆਦਮੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਫ਼ੌਰਨ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਘਰ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ।

ਆਇਤਾਂ 20, 21. ਜਦ ਉਹ ਜੈਰੁਸ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਆਉਂਦੀ ਭੀੜ ‘ਉਹਨੂੰ ਦਬਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ’ (ਮਰਕੁਸ 5:24)। ਇਸ ਭੀੜ ਵਿਚ ਇਕ ਜਨਾਨੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਚੰਗਿਆਈ ਦੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਛੂਹ ਲਈ ਤਰਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਲਹੂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ‘ਲਹੂ ਆਉਂਦਾ’ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*haimorrhoeo*) ਜੋ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀ ਦਿੱਕਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 15:33 ਵਿਚ (LXX) ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮਾਈਕਲ ਜੇ. ਵਿਲਕਿੰਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮੈਨੋਰੇਜੀਆ ਸੀ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਰੋਗ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਾਂਗਵਾਰੀ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ ਜਾਂ ਅਨੀਮੀਆ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।’⁷

ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਦੁੱਖ ਭਰੀ ਹਾਲਤ ਨੇ ਉਸਦੀ ਸਰੀਰਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹਾਲਤ ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ‘ਬਹੁਤ ਹਕੀਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁੱਖ ਪਾਇਆ’ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 5:26) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ‘ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ’ ਸੀ (ਲੂਕਾ 8:43)। ਇਹ ਹਕੀਮ ਨੀਮ-ਹਕੀਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਲਾਜ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 5:26)।

ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਔਰਤ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਅਸੁੱਧ ਸੀ ਭਾਵ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਲਾਲਤ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੂਹ ਜਾਣ ਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਅਸੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 15:19-27)। ਜੇ ਉਸਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਉਸਦੀ ਜਵਾਨੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵਿਆਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 18:19)। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਬੇ-ਔਲਾਦ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਭਾਵ ਉਸਦੀ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਸੁੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਹ ਬੰਦਗੀ ਲਈ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਜ਼ਾਰ ਵਰਗੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਥਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਹਰ ਪਾਸਿਉਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਰ ਸੀ।

ਉਹ ਔਰਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਈ। ਉਸਦੀ ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ ਵਾਲੀ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਯਿਸੂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਝੁਕਣ ਵਾਲੇ ਸਿਨਾਗੋਗ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲੋਂ ਉਲਟ ਹੈ (9:18)। ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਨਿਰਾ ਉਹਦੇ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਹੀ ਛੋਹ ਲਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਹੋ ਜਾਂਵਾਂਗੀ, ਉਸਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ

ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਸੀ (ਵੇਖੋ 14:36; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 5:15; 19:11, 12)।

ਉਹ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਪੱਲਾ ਝਾਲਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯਹੂਦੀ ਪੁਰਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬਾਹਰੀ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੇ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ (ਗਿਣਤੀ 15:37-41; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 22:12; ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 14:36; 23:5)। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਔਰਤ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੋਰੇ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਛੁਹਿਆ, ‘‘ਓਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਲਹੂ ਦਾ ਬਹਾਉ ਸੁੱਕ ਗਿਆ ਅਰ ਉਨ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਮਲੂਮ ਕਰ ਲਿਆ ਜੋ ਮੈਂ ਇਸ ਬਲਾ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ’’ (ਮਰਕੁਸ 5:29)। ਔਰਤ ਨੂੰ ਚੰਗਿਆਈ ਮਿਲਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ। ਉਸਨੇ ‘‘ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਿਆ ਜੋ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿੱਕਲੀ ਹੈ’’ (ਮਰਕੁਸ 5:30)।

ਆਇਤ 22. ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਮੁੜਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਥੋੜਾ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਕਿ ‘‘ਮੇਰੇ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਨੇ ਛੁਹਿਆ?’’ (ਮਰਕੁਸ 5:30)। ਭੀੜ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਚੇਲੇ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਕਿਉਂ ਪੁੱਛਿਆ (ਮਰਕੁਸ 5:31)। ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਉਹ ਔਰਤ ਐਨੀ ਭੈਭੀਤ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ‘‘ਡਰਦੀ ਅਤੇ ਕੰਬਦੀ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਚਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗ ਕੇ ਸਾਰੀ ਹਕੀਕਤ ਉਹ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ’’ (ਮਰਕੁਸ 5:33)। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਅਸੁੱਖ ਔਰਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਛੁਹਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਤਮਾਸ਼ਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਦਲੇਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, ‘‘ਬੇਟੀ, ਹੌਸਲਾ ਰੱਖ! ਤੇਰੀ ਨਿਹਚਾ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।’’ ‘‘ਹੌਸਲਾ ਰੱਖ’’ ਸ਼ਬਦ ਸਾਨੂੰ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਰੰਗੀ ਨੂੰ ਕਹੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਹੇ ਪੁੱਤਰ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖ’’ (9:2) ਦੀ ਯਾਦ ਦੁਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਸਹਿਮੀ ਹੋਈ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਸੱਲੀ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੀਮਾਰ ਸੀ ਪਰ ਉਹਦੀ ਖ਼ਾਸ ਅਹਿਮੀਅਤ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਦੀ ‘‘ਨਿਹਚਾ’’ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਚੰਗਿਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਕਾਰਜ ਭਾਵ ਉਸਦੇ ਪੱਲੇ ਨੂੰ ਛੁਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਇਆ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਉਹ ‘‘ਚੰਗੀ ਹੋ ਗਈ।’’ ਮਰਕੁਸ 5:29 ਅਤੇ ਲੂਕਾ 8:44 ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਔਰਤ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦਾ ਪੱਲਾ ਛੁਹੰਦਿਆਂ ਹੀ ਚੰਗਿਆਈ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ। ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (soizo) ਜਿਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਚੰਗੀ ਹੋ ਗਈ’’ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਰੂਹਾਨੀ ਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿਚ ‘‘ਬਚਾਉਣਾ’’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਵਿਚ ਸਬੰਧ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹਨੂੰ ਹੋਰ ਲੋਕ ਮਿਲੇ ਜ਼ਾਇਸ ਜੈਰੁਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸੇਵਕ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਬੱਚੀ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 5:35)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਅਤੇ ਜੈਰੁਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ‘‘ਨਾ ਡਰ, ਕੇਵਲ ਨਿਹਚਾ ਕਰ’’ (ਮਰਕੁਸ 5:36)। ਫਿਰ ਉਹ ਜਮਾਤ ਜੈਰੁਸ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਈ; ਪਰ ਇੱਥੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਚੇਲਿਆਂ ਭਾਵ ਪਤਰਸ, ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ (ਮਰਕੁਸ 5:37)।

ਆਇਤ 23. ਜਦ ਉਹ ਉਸ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਭੀੜ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੌਂਸਰੀ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਰੌਲਾ ਸੁਣਿਆ। ਜਨਾਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿਆਪਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਿਆਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ; ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੌਂਸਰੀ ਵਜਾਉਣ

ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵੈਣ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ (ਯਿਰਮਿਯਾਹ 9: 17, 18; 48:36; ਆਮੋਸ 5: 16)।⁹ ਰੱਬੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਰਵਾਇਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਗਰੀਬ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਇਸਰਾਏਲੀ ਤੋਂ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਦੋ ਬਾਂਸੁਰੀ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇਕ ਵੈਣ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਉਹ ਦੇ ਸੋਗ ਲਈ ਦਿਹਾੜੀ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।¹⁰ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜੈਰੂਸ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਆਦਮੀ ਸੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਐਨਾ ਅਫਸੋਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਉਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਸਨ। ਬਾਂਸੁਰੀਆਂ ਸਰਕੰਡੇ, ਬੈਂਤ ਅਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਆਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਹ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਲਿਆਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਬਾਂਸੁਰੀ ਵਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ‘‘ਤਾਲੀਆਂ ਵਜਾਉਣ ਨਾਲ’’ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।¹⁰

ਆਇਤ 24. ਅਫਸੋਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਛੇਤੀ ਹੀ ਜੈਰੂਸ ਦੇ ਘਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 5:5, 6, 10)। ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹ ਆਖਦਿਆਂ ਕਿ ‘‘ਕੁੜੀ ਮਰੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਹੈ’’ ਸਭ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਹੱਸੇ (9: 18; ਮਰਕੁਸ 5:35; ਲੂਕਾ 8:49, 53)। ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮੌਤ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ ਨੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ:

ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁੜੀ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੀ ਮਰਦੇ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ cemetery (ਸਮਿਟਰੀ) ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ koimetryon ਤੋਂ ਹੀ ਨਿੱਕਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਸੌਂਦੇ ਹਨ। ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੌਣ ਲਈ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਹਨ; ਇਕ ਤਾਂ koimasthai ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਨੀਂਦ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਦੂਜਾ katheubein ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੌਤ ਦੀ ਨੀਂਦ ਤੇ ਐਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਰਤੋਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਨੀਂਦ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ katheudein ਹੈ।¹¹

ਜੈਕ ਪੀ. ਲੂਈਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਨੀਂਦ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿੱਚੋਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ (katheudein ਲਈ; ਦਾਨੀਏਲ 12:2; 1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 5: 10; ਪਰ koimaomai ਲਈ ਵੀ: ਯੂਹੰਨਾ 11: 11; ਮੱਤੀ 27: 52; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 7:60; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:6; 1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 4: 13-15)। ਰੂਪਕ ਵਿਚ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਮੌਤ ਸਿਰਫ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਸਿਰਫ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਸੀ।¹²

ਆਇਤ 25. ਸੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਤਰਸ, ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨਾਲ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਉੱਥੇ ਸਨ (ਮਰਕੁਸ 5:37, 40)। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ‘‘ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਉਸ ਉੱਤੇ ਰੱਖਣ’’ ਦੀ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹਦਾ ਹੱਥ ਫੜਿਆ (9: 18)। ਮੱਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ

ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦਾ ਪਰ ਮਰਕੁਸ 5:41 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, “‘ਤਲੀਥਾ ਕੁਮੀ!’ ਜਿਹਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ‘ਹੇ ਕੰਨਿਆ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ, ਉੱਠ!’” ਇਹ ਅਰਾਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮੂਲ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ, ‘‘ਹੇ ਛੋਟੇ ਲੇਲੇ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ, ਉੱਠ!’’

ਯਿਸੂ ਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਹਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਕੁੜੀ ਉੱਠੀ (ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 5:42)। ਲੂਕਾ 8:55 ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, “‘ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਆਤਮਾ ਮੁੜ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੱਟ ਉੱਠ ਖੜੀ ਹੋਈ ਅਰ ਉਸਨੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।’”

ਲਹੂ ਵਹਿਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਯਿਸੂ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਅਸੁੱਧਤਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂ ਉਸਨੇ ਮੁਰਦਾ ਕੁੜੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਛੁਹ ਲਿਆ ਸੀ (ਗਿਣਤੀ 19:11-21)। ਦੋਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਸੁੱਧ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਚੰਗਿਆਈ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਉਹ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨਬੀਆਂ ਏਲੀਯਾਹ ਅਤੇ ਅਲੀਸ਼ਾ ਵਾਂਗ (1 ਰਾਜਿਆਂ 17:17-24; 2 ਰਾਜਿਆਂ 4:17-37) ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਰਸੂਲਾਂ, ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਵਾਂਗ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 9:36-42; 20:9-12) ਯਿਸੂ ਨੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਨ ਪਾ ਦਿੱਤੀ (9:25; ਲੂਕਾ 7:11-17; ਯੂਹੰਨਾ 11:38-46)। ਇਸ ਤੱਥ ਨੇ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਮੁਰਦੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕੀਤੇ, ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ (11:4, 5)। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਸਦਾ ਕਬਰ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣਾ ਜੀ ਉੱਠਣਾ ਸੀ। ਜੈਰੁਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ “ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ” ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੀ।¹³ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਮਰ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ “ਸੌਂ ਰਹੇ” ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੇ ਉਹ ਜਾਗ ਜਾਣਗੇ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 4:14, 15)।

ਆਇਤ 26. ਯਿਸੂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ “ਤਰੀਦ ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ” ਕਿ ਇਸ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ (ਮਰਕੁਸ 5:43; ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 8:56)। ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਉਸ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖਿੰਡ ਗਈ। ਇਸ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਭ ਅਫ਼ਸੋਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁੜੀ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਤਾਂ ਫੇਰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਗਈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਕੋਲ ਮੌਤ ਤੇ ਵੀ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਦੋ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਜਾਖਾ ਕਰਨਾ (9:27-31)

²⁷ਜਾਂ ਯਿਸੂ ਉੱਥੋਂ ਤੁਰਿਆ ਤਾਂ ਦੋ ਅੰਨ੍ਹੇ ਉਹ ਦੇ ਮਗਰ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਆਏ ਅਤੇ ਬੋਲੇ, ਹੇ ਦਾਊਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਕਰ! ²⁸ਅਰ ਜਾਂ ਉਹ ਘਰ ਵਿਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਅੰਨ੍ਹੇ ਉਹ ਦੇ ਕੋਲ ਆਏ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਭਲਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਹਚਾ ਹੈ ਜੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਹਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ। ²⁹ਤਦ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਹ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, ਜਿਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਨਿਹਚਾ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਤਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇ। ³⁰ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਤਰੀਦ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਖ਼ਬਰਦਾਰ, ਕੋਈ ਨਾ ਜਾਣੇ! ³¹ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਉਸ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਹ ਦਾ ਜੱਸ ਖਿੰਡਾਇਆ।

ਆਇਤ 27. ਯਿਸੂ ਦਯਾ ਅਤੇ ਚੰਗਿਆਈ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੋਂ ਫੇਰ ਰੁਕੇ ਬਗ਼ੈਰ ਬਹੁਤੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ: ਦੋ ਅੰਨ੍ਹੇ ਉਹ ਦੇ ਮਗਰ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਆਏ ਅਤੇ ਬੋਲੇ, ਹੇ ਦਾਊਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ,

ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਕਰ !¹⁴ ਅੰਨ੍ਹਾਪਣ ਸਾਡਾ ਸਫ਼ਾਈ ਨਾ ਹੋਣ, ਇੰਫੈਕਸ਼ਨ, ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਜੀਵਾਂ, ਮਿੱਟੀ ਘੱਟਾ ਪੈ ਜਾਣ, ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ, ਲੜਾਈ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ, ਕੁਪੋਸ਼ਣ, ਜਮਾਂਦਰੂ ਜਾਂ ਬੇਇੱਤਹਾ ਗਰਮੀ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

‘‘ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਦੇ’’ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ (*krazo*) ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਮਾਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਡਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਭੀੜ ਦੇ ਉੱਤੇ ਦੀ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ‘‘ਦਯਾ ਕਰਨ’’ ਲਈ ਪੁਕਾਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਮੱਤੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿਚ ਇਕ ਆਮ ਬੇਨਤੀ ਹੈ (15:22; 17:15; 20:30, 31)। ਇਹ ਲੋਕ ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਸੀਹ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਲਈ ‘‘ਦਾਉਦ ਦਾ ਪੁੱਤਰ’’ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ। ਇਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਸੀਹਾ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸੀ (1:1; 12:23; 15:22; 20:30, 31; 21:9, 15; 22:42; ਮਰਕੁਸ 10:47, 48; 12:35; ਲੂਕਾ 18:38, 39; 20:41; ਵੇਖੋ 2 ਸਮੂਏਲ 7; ਜ਼ਬੂਰ 89)।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾਪਣ ਠੀਕ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਮਸੀਹਾ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਡੋਨਲਡ ਏ. ਹੈਗਨਰ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਹੈ, ‘‘ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸੁਜਾਖਾ ਕਰਨ (*tuphloi*) ਦੀ ਗੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਮਸੀਹਾ ਹੈ [ਜਾਂ ਨਹੀਂ] (11:5)।’’¹⁵

ਆਇਤ 28. ਯਿਸੂ ਘਰ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਜੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਵਿਚ ਉਹੀ ਥਾਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰੁਕਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੋਵੇਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਸੱਦ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਦਯਾ ਲਈ ਪੁਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ (9:27), ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਿਆ: ‘‘ਭਲਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਹਚਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ?’’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫ਼ੌਰੀ ਜਵਾਬ ਸੀ, ‘‘ਹਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ।’’

ਆਇਤ 29. ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸੁਜਾਖਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੈਰ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ (ਮਰਕੁਸ 8:22-26; ਯੂਹੰਨਾ 9:6, 7)। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ‘‘ਜਿਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਨਿਹਚਾ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਤਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇ।’’ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਯਿਸੂ ਦੀ ਛੋਹ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (8:3, 15; 9:18, 20, 21, 25)। ਚੰਗਿਆਈ ਦੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ (ਵੇਖੋ 8:13; 9:22)। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਾਸ ਇਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਡੀ. ਏ. ਕਾਰਸਨ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸੀ।’’¹⁶

ਆਇਤਾਂ 30, 31. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈਆਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ਐਨਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਜਾਖੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ‘‘ਯਿਸੂ ਨੇ ਤਗੀਦ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕੋਈ ਨਾ ਜਾਣੇ!’’ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਰਹੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ (9:28) ਨੇ ਗੁਪਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਚੰਗਿਆਈ ਬਾਰੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸਣ ਦੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚੰਗਿਆਈ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਉਸ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਉਹ ਦਾ ਜੱਸ ਖਿੰਡਾਇਆ (8:4 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ; 9:26)।

ਦੋਹਾਂ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਨੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ। ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਬੀਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਡੇ ਡਾਕਟਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਜੋ ਵੀ ਹੋਣ, ਖ਼ਬਰ ਫੈਲਾ ਦੇਣਾ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਤੇ ਜੋ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਤਰਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਮੋੜ ਦਿੱਤੀ।

ਭੂਤ ਚੰਬੜੇ ਇਕ ਗੁੰਗੇ ਦੀ ਚੰਗਿਆਈ (9:32-34)

³²ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਵੇਖੋ ਇਕ ਗੁੰਗੇ ਨੂੰ ਜਿਹ ਨੂੰ ਭੂਤ ਚੰਬੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿਆਏ। ³³ਅਤੇ ਜਦ ਭੂਤ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਤਦ ਗੁੰਗਾ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਭੀੜ ਅਚਰਜ ਮੰਨ ਕੇ ਆਖਣ ਲੱਗੀ ਭਈ ਇਸਰਾਏਲ ਵਿਚ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕਈ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ! ³⁴ਪਰ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਹ ਤਾਂ ਭੂਤਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਭੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 32. ਭਲਾ ਭੂਤ ਚੰਬੜੇ ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਕੋਲ ਉਹ ਦੋ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਜਾਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? ਵਚਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਨਾ ਸਖ਼ਤ ਹੁਕਮ ਤੋੜਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਪ ਆ ਗਏ ਹੋਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਤਸਦੀਕ ਪੜਨਾਉਂ ਸ਼ਬਦ ਉਹ ਦੇ ਤੋਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਣਾ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਕੋਲ ਇਕ ਗੁੰਗੇ ਨੂੰ ਜਿਹਨੂੰ ਭੂਤ ਚੰਬੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਦੂਜੇ ਲੋਕ ਲਿਆਏ ਸਨ।

ਗੁੰਗੇ ਲਈ ਇੱਥੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ (*kothos*) ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ (12:22) ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਹਿਰਾਪਣ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (11:5)। ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਉਹਦੇ ਲਈ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਐਨਾ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਦਮੀ ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰਥ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ‘ਗੁੰਗਾ ਬੋਲਣ ਲਗ ਪਿਆ’ (9:33)। ਉਸਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਭੂਤ ਚੰਬੜੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੀ। ਬਦਰੂਹਾਂ, ਗੁੰਗੇਪਣ, ਬਹਿਰੇਪਣ, ਅੰਨ੍ਹੇਪਣ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰਨ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਮਰੋੜਨ ਅਤੇ ਆਕੜਨ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਝੱਗ ਕੱਢਣ ਸਣੇ ਕਈ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ (12:22; ਮਰਕੁਸ 1:26; 5:5; 9:18, 25)।

ਆਇਤਾਂ 33, 34. ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਦ ਭੂਤ ਕੱਢਿਆ ਤਾਂ ਗੁੰਗਾ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਭੀੜ ਨੇ ਅਚਰਜ ਮੰਨਿਆ। ਫਿਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ‘ਇਸਰਾਏਲ ਵਿਚ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕਈ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ।’ ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ ਭਾਵੇਂ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਪਰ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਵੰਨਸੁਵੰਨਤਾ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਸੀ। ‘ਅਚਰਜ’ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਸ਼ਬਦ (*thaumazo*) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਹੈਰਾਨ ਹੋਣਾ’ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭੈਅ ਨਾਲ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣ ਜਾਂ ਖੌਫ਼ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਵੰਨਸੁਵੰਨਤਾ ਵਧਣ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣਾ ਵੀ ਵਧਦਾ ਗਿਆ।

ਦੂਜਾ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਆਮ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਾਲੋਂ ਨਾਟਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫ਼ਰਕ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਭੂਤਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਭਾਵ ‘ਬਾਲਜ਼ਬੁਲ’ (ਵੇਖੋ 12:24; ਮਰਕੁਸ 3:22) ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਭੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਫ਼ਰੀਸੀ ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਹ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਭੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਖ਼ੁਦਾ ਜਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ

ਸ਼ੈਤਾਨ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਮੱਤੀ 12:25-30 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ:

ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਸੋ ਵਿਰਾਨ ਜੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨਗਰ ਅਥਵਾ ਘਰ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਕਾਇਮ ਨਾ ਰਹੇਗਾ। ਅਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਹੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਹੀ ਫੁੱਟ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਫੇਰ ਉਹਦਾ ਰਾਜ ਕਿੱਥਰ ਕਾਇਮ ਰਹੇ? ਅਰ ਜੇ ਮੈਂ ਬਆਲਜ਼ਬੂਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਭੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤਰ ਕਿਹ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕੱਢਦੇ ਹਨ? ... ਜੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੋ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਮੇਰੇ ਸੰਗ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੋ ਖਿੰਡਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੇ ਮਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਫ਼ ਮਕਸਦ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਸਰੋਤ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਧ ਸਨ ਅਤੇ ਭੀੜ ਉਸ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੀ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਚਮੁਚ ਉਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦੇ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਫ਼ਰੀਸੀ ਭੀੜ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਸਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਹੀ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਵੀ ਉਸਦੇ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਿਆਈ ਭਾਵ ‘‘ਭੂਤਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ’’ ਵੱਲੋਂ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ। ਇੱਥੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਗਏ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਥੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਕਾਈ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸੇਵਕਾਈ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ।

ਯਿਸੂ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸਾਰ (9:35-38)

³⁵ਯਿਸੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰੋਗ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਮਾਂਦਗੀ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਰਬੱਤ ਨਗਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰਿਆ।

³⁶ਅਤੇ ਜਾਂ ਉਹ ਨੇ ਭੀੜਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਤਰਸ ਆਇਆ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੇਡਾਂ ਵਾਂਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਯਾਲੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਲੋਕ ਮਾੜੇ ਹਾਲ ਅਤੇ ਡਾਵਾਂ ਡੋਲ ਫਿਰਦੇ ਸਨ। ³⁷ਤਦ ਉਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਖੇਤੀ ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰ ਵਾਢੇ ਥੋੜੇ ਹਨ। ³⁸ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਖੇਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਵੱਢਣ ਨੂੰ ਵਾਢੇ ਘੱਲ ਦੇਵੇ।

9:35-38 ਦੇ ਵਿਖੇ ਆਰ. ਟੀ. ਫ੍ਰਾਂਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਅਧਿਆਇ 5-9 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੇ ਸਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਧਿਆਇ 10 ਵਿਚ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ [ਲਿਮਿਟਡ] ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪਰਿਚੈ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।¹⁷

ਆਇਤ 35. ਅਧਿਆਇ 5 ਤੋਂ 9 ਨੂੰ ਇਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ, ਜਿਸ

ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਨਸੀਹਤਾਂ (ਅਧਿਆਇ 5-7) ਅਤੇ ਅਮਲ (ਅਧਿਆਇ 8; 9) ਦੇਵੇਂ ਹਨ, ਇਹ ਆਇਤ 4:23 ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ ਹੈ। ‘ਸਾਰੀ ਗਲੀਲ ਵਿਚ’ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਸਰਬੱਤ ਨਗਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋਸੇਫਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ 240 ਨਗਰ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਸਨ।¹⁸ ਜੇ ਅਸੀਂ ਜੋਸੇਫਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਈਏ ਅਤੇ ਜੇ ਯਿਸੂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਨਗਰਾਂ ਜਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਚਾਰ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਲੱਗ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਰ ਦੇ ਵਾਕ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲੀਲ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੌਰਾਨ ਯਿਸੂ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਮੱਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਵਣਗੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਚੁਣ ਲਈਆਂ ਹਨ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 20:30, 31; 21:25)। ਨਗਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦੇ ਹੋਏ ਯਿਸੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚ ... ਰਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬਖ਼ਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰੋਗ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਮਾਂਦਗੀ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ (4:23 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਆਇਤ 36. ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸੀ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਭਲਿਆਈ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਸੀ (14:13, 14; 15:30-32; 20:34), ਪਰ ਇੱਥੇ ਉਸਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਸੀ। ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦ ਤਰਸ ਆਇਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਾਂਉਂ (*splanchna*) ਆਂਦਰਾਂ ਜਾਂ ਅੰਤੜੀਆਂ ਲਈ ਹੈ। ਮਾੜੇ ਹਾਲ ਦੇ ਅਰਥ ਵਾਲਾ ਯੂਨਾਨੀ ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦ (*skullo*) ਜਿਸਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬੇਹੱਦ ਤਕਲੀਫ਼ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਰਹਿਮੇ-ਕਰਮ ਤੇ ਚੱਲੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਡਾਵਾਂ ਡੋਲ (*rhipto*) ਵੀ ਸਨ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਕਰਕੇ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ‘ਹੇਠਾਂ ਲੇਟਣ’ ਜਾਂ ‘ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਣ’ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਜਿਵੇਂ ਹੈਗਨਰ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ‘‘ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਜਾਂ ‘ਨਿਢਾਲ’ ਵਰਗਾ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ ਅਲੰਕਾਰੀ ਅਰਥ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ’’ ਹੈ।¹⁹

ਯਿਸੂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ੂਮ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਸੌਖਣੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਵੇਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੇਡਾਂ ਵਾਂਗੂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਯਾਲੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (ਗਿਣਤੀ 27:17; 1 ਰਾਜਿਆਂ 22:17; 2 ਇਤਿਹਾਸ 18:16; ਯਸਾਯਾਹ 13:14; ਵੇਖੋ ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 34:5; ਜ਼ਕਰਯਾਹ 10:2; 11:5) ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (ਮੱਤੀ 9:36; ਮਰਕੁਸ 6:34)। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਆਜ਼ੜੀਆਂ ਅਤੇ ਭੇਡਾਂ ਦੇ ਰੂਪਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ (ਜ਼ਬੂਰ 23:1-6; 77:20; 78:52; 95:7; 100:3; ਯਸਾਯਾਹ 40:11)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਸੇ ਰੂਪਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ (ਯੂਹੰਨਾ 10:11-16)। ਅਯਾਲੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਉਹ ਹਰੀਆਂ ਚਰਾਗਾਹਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ, ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਭਟਕ ਜਾਣ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ (ਲੂਕਾ 15:3-7)। ਯਿਸੂ ‘ਚੰਗਾ ਅਯਾਲੀ’ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 10:11; ਵੇਖੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13:20; 1 ਪਤਰਸ 2:25; 5:4); ਪਰ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਭਾਵ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ, ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਰੱਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਜੜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ।

ਆਇਤਾਂ 37, 38. ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਭੇਡਾਂ ਦੇ ਰੂਪਕ ਤੋਂ ਵਾਢੀ ਦੇ ਰੂਪਕ ਵੱਲ ਨੂੰ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, 'ਖੇਤੀ ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰ ਵਾਢੇ ਥੋੜੇ ਹਨ। ਸਾਮਰੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਜਾਣ ਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੀ, 'ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚੁੱਕੋ ਅਤੇ ਪੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਜੋ ਉਹ ਵਾਢੀ ਦੇ ਲਈ ਪੱਕ ਕੇ ਪੀਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ'' (ਯੂਹੰਨਾ 4:35)। ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ 'ਗੁਆਚਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਲਈ ਦੁਆ' ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਰਨਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉਸਨੇ ਆਖਿਆ, 'ਖੇਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਵੱਢਣ ਨੂੰ ਵਾਢੇ ਘੱਲ ਦੇਵੇ।' ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਕਤ ਵਿਚ 'ਖੇਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ' ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿਹਾੜੀ ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਆਦਮੀ ਵਾਢੀ ਲਈ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਇੰਚਾਰਜ ਜਾਂ ਫੋਰਮੈਨ ਜਾਂ ਖੇਤ ਦਾ ਖੁਦ ਮਾਲਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਿਚ ਦਿਹਾੜੀ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਖੇਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਦਿਨ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਿੱਤੀ (20:1-16)। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਖੁਦਾ (ਜਾਂ ਯਿਸੂ) ਨੂੰ 'ਖੇਤ ਦੇ ਮਾਲਕ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਖੇਤ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਾਢੀ ਦਾ ਰੂਪਕ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਆਖਰੀ ਨਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (3:12; 13:24-30, 36-43; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 14:14-20)। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਵਾਢੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ (10:1)।

~~~ ਸਬਕ ~~~

ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ (9:20-22)

9:20-22 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦਾ ਪੱਲਾ ਛੂਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਲਈ ਕਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਭੀੜ ਯਿਸੂ ਨੂੰ 'ਘੇਰਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗਦੀ' ਸੀ (ਲੂਕਾ 8:45)। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਧੱਕਾ ਮੁੱਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਜੀ ਜਾਨ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੂਜਾ, ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਲਾਲਤ ਅਤੇ ਮਜ਼ਾਕ ਨੂੰ ਝੱਲ ਲਿਆ ਪਰ ਆਪਣੇ ਡਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਐਨਾ ਨੇੜੇ ਜਾਣ ਲਈ ਭੀੜ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਨਿੱਕਲ ਗਈ। ਤੀਜਾ, ਉਸਨੇ ਚੰਗਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੋਖਿਮਾਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਦਿੱਤੀ (9:22)।

ਖੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ (9:27-31)

ਦੋ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਭਾਲਿਆ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੇ 'ਭਲਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਹਚਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪਰਖਿਆ (9:28)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਜਾਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਭਲਾ ਅਸੀਂ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਅੱਜ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ? ਹਰ ਸਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੋਰਸਾਂ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੰਦੇ

ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬੁਰਿਆਈ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਐਨੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਲੋੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਮਦਦ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਰਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਜਦ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖੁਦਾ ਸਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਈਏ। ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸੀਹ ਉਹਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 3:20; ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 4:13)।

“ਭਲਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ” (9:27-31)

ਸਾਡੀ ਨਿਹਚਾ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਅਕਾਰ ਹੀ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਤਹਿ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਸਾਡੀ ਰੂਹਾਨੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦੁਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਜਿਵੇਂ ਖੁਦਾ ਸੋਚਦਾ ਹੈ (ਯਸਾਯਾਹ 55:8)। ਇਕ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਮਕਸਦਾਂ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ‘ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਖੁਦਾ ਮੈਥੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ’ ਵਰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 12:1, 2)। ਫਿਰ ਖੁਦਾ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਉਸਦੇ ਵਚਨ ਵਿਚ ਵਿਖਾਇਆ ਇਆ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਈਬਲ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਤਿੰਨ ਆਇਤਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ (9:27-31)। ਦੋਵੇਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਗਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਤਰਸ ਖਾਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਜਾਖੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, ‘ਹਾਂ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ’ (9:28)। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ‘ਜਿਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਨਿਹਚਾ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਤੇਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇ’ (9:29)। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗਿਆਈ ਦੀ ਹਰ ਘਟਨਾ ਚੰਗਿਆਈ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਲੰਗੜੇ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਨਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਕੋਲ ਉਸਦੇ ਚਾਰ ਦੋਸਤ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਸੂਬੇਦਾਰ ਦੇ ਨੌਕਰ ਅਤੇ ਗਦਾਰਾ ਦੇ ਭੂਤ ਚੰਬੜੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੋਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਕੁਝ ਆ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ; ਖੁਦਾ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ (19:26)।

ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਅਸਲੀ ਜਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਮਰ, ਬੀਮਾਰੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ; ਪਰ ‘ਅਯੋਗ’ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ

ਆਦਮੀ ਤਦੇ ਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਉਹ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਵੇ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪਵੇ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ‘‘ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਆਯੋਗ’’ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਾਹਿਜ ਹੋਣ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਮਾੜੀ ਹੈ।

ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲਵੋ (ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 4: 13)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਖੁਦਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਤਿੰਨ ਕਦਮਾਂ ਵਾਲੀ ਯੋਜਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ: (1) ‘‘ਮੈਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ,’’ (2) ‘‘ਸਭ ਕੁਝ,’’ (3) ‘‘ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਬਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।’’ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦਾ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਾਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਕੰਮ ਅਸੀਂ ਆਪੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ! ‘‘ਕਿਉਂ ਜੋ ਜਿਹੇ ਉਹਦੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਤਿਹਾ ਉਹ ਆਪ ਹੈ’’ (ਕਹਾਉਤਾਂ 23: 7)। ਜੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੰਮ ਆਉਣ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਫਿਕਰ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਧਿਆਨ ਲਾਓ (ਅਫਸੀਆਂ 3: 20)। ਇਸ ਆਇਤ ਦੀ ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ‘‘ਹੁਣ ਉਹਦੀ’’ ਖੁਦਾ ਭਾਵ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਚਣਹਾਰੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ‘‘ਜਿਹੜਾ ਅਜਿਹਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ’’ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ‘‘ਅੱਤ ਵਧੀਕ’’ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ‘‘ਮਾਪ ਨਾਲੋਂ ਵਧਕੇ, ਉਮੀਦ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ।’’ ‘‘ਜੋ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਮੰਗਦੇ ਜਾਂ ਸੋਚਦੇ’’ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਜਿੰਨਾ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ। ਸਾਡੀ ਹੱਦ ਸਿਰਫ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ‘‘ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਪੇਹੰਦੀ ਹੈ’’ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਛੋਟਾ ਸੋਚਾਂਗੇ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਛੋਟੇ ਹੀ ਰਹਾਂਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜੇ ਅਸੀਂ ਵੱਡਾ ਸੋਚੀਏ ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਈਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਨਿੱਜੀ ਮਸੀਹੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਂ ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਹੀ ਰੁਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰ। ਜੇ ਖੁਦਾ ਸਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਤਦੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹੋਈਏ। ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਾਡੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ (9:35-38)

ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (28: 18-20; ਮਰਕੁਸ 16: 15, 16)। ਇਹ ਮਿਸ਼ਨ ‘‘ਗੁਆਚੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਭਾਲਣ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ’’ ਦਾ ਹੈ (ਲੂਕਾ 19: 10)। ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਸਾਡਾ ਨਮੂਨਾ ਹੈ (1 ਪਤਰਸ 2: 21)। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ‘‘ਸਰਬੱਤ ਨਗਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰਦੇ’’ ਹੋਏ ਉਹ ‘‘ਸਾਰੇ ਰੋਗ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਮਾਂਦਰੀ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚ ਉਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬਖ਼ਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ’’ ਸੀ (9: 35)। ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਉਸ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਣਾਏ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕਹਾਵਤ

ਵਾਲੇ ਟਾਂਗੇ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਨਾ ਲਾਈਏ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਚੰਗਿਆਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਰੂਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦੇ।

ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਵਾਢੀ (9:37, 38)

ਅੱਜ ਵੀ ਫ਼ਸਲ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰ ਵਾਢੇ ਥੋੜੇ ਹਨ। ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣੇ ਹੀ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁਕਮ ਅੱਜ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਹੈ। ਮਾਰਸ਼ਲ ਕੀਬਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, ‘‘ਸਾਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬੀ ਬੀਜਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜ਼ਿੰਨਾਂ ਹੋ ਸਕੇ ਅਨਾਜ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਕਿਆਮਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਫ਼ਲ ਨਾ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਲਾਵਾਰਿਸ ਬੁਟਿਆਂ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੇ ਪੁੱਟ ਕੇ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ’’ (13:24-30, 36-43; 15:13)।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਡਗਲਸ ਆਰ. ਏ. ਹੇਅਰ, *ਮੈਥਿਊ*, ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ (ਲੁਈਸਵਿੱਲੇ: ਜੌਨ ਨੌਕਸ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1993), 105. ²ਉਹੀ। ³ਰੋਬਰਟ ਐਚ. ਮਾਉਸ, *ਮੈਥਿਊ*, ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਪੀਬੋਡੀ, ਮੈਸਾਚੁਸੇਟਸ: ਹੈਂਡ੍ਰਿਕਸਨ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1991), 86. ⁴ਡੋਨਲਡ ਏ. ਹੈਗਨਰ, *ਮੈਥਿਊ 1-13*, ਵਰਡ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 33ਏ (ਡਲਾਸ: ਵਰਡ ਬੁਕਸ, 1993), 248. ⁵ਐਚ. ਲਿਓ ਬੋਲਸ, *ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਗੌਸਪਲ ਅਕਾਰਡਿੰਗ ਟੂ ਮੈਥਿਊ* (ਨੈਸ਼ਵਿੱਲੇ: ਗੌਸਪਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੰ., 1936), 211. ⁶ਵਿਲੀਅਮ ਹੈਂਡ੍ਰਿਕਸਨ, ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀ: *ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਦ ਗੌਸਪਲ ਅਕਾਰਡਿੰਗ ਟੂ ਮੈਥਿਊ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1973), 430. ⁷ਜ਼ੌਡਰਵਨ *ਇਲੱਸਟ੍ਰੇਟਡ ਬਾਈਬਲ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਜਿਲਦ 1, *ਮੈਥਿਊ, ਮਾਰਕ, ਲੂਕ, ਸੰਘਾ*. ਕਲਿੰਟੋਨ ਈ. ਆਰਨੋਲਡ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਜ਼ੌਡਰਵਨ, 2002), 65 ਵਿਚ ਮਾਈਕਲ ਜੇ. ਵਿਲਕਿੰਸ, ‘‘ਮੈਥਿਊ।’’ ⁸ਜੋਸੇਫ਼ ਵਾਰਜ਼ 3.9.5; ਮਿਸ਼ਨਾਹ *ਬਾਬਾ ਮੇਜ਼ੀਆ* 6.1. ⁹ਮਿਸ਼ਨਾਹ *ਕੇਟੁਬੋਥ* 4.4. ¹⁰ਹੈਂਡ੍ਰਿਕਸਨ, 432-33.

¹¹ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ, *ਦ ਗੌਸਪਲ ਆਫ਼ ਮੈਥਿਊ*, ਅੰਕ 1, ਜਿਲਦ 2ਜੀ, *ਦ ਡੇਅਲੀ ਸਟੱਡੀ ਬਾਈਬਲ* (ਫ਼ਿਲਾਡੇਲਫੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1958), 353. ¹²ਜੈਕ ਪੀ. ਲੂਈਸ, *ਦ ਗੌਸਪਲ ਅਕਾਰਡਿੰਗ ਟੂ ਮੈਥਿਊ*, ਪਾਰਟ 1, *ਦ ਲਿਵਿੰਗ ਵਰਡ ਕਮੈਂਟਰੀ* (ਆਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਸ: ਸਵੀਟ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1976), 140. ¹³ਹੇਅਰ, 106. ¹⁴ਯਰੀਹੋ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇਕ ਘਟਨਾ ਲਈ, ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 20:29-34; ਮਰਕੁਸ 10:46-52; ਲੂਕਾ 18:35-43. ¹⁵ਹੈਗਨਰ, 252. ¹⁶ਡੀ. ਏ. ਕਾਰਸਨ, *ਵੈੱਨ ਜੀਜ਼ਸ ਕਨਫ਼੍ਰੰਟਸ ਦ ਵਰਲਡ: ਐਨ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਮੈਥਿਊ 8-10* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1987), 100. ¹⁷ਆਰ. ਟੀ. ਫ੍ਰਾਂਸ, *ਦ ਗੌਸਪਲ ਅਕਾਰਡਿੰਗ ਟੂ ਮੈਥਿਊ*, *ਦ ਟਿੰਡੇਲ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1985), 174. ¹⁸ਜੋਸੇਫ਼ ਲਾਈਫ਼ 45. ¹⁹ਹੈਗਨਰ, 260.